

Sygn. akt I Ca 14/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki (spr.)
Sędziowie:	Wiesława Kozikowska Andrzej Kordowski
Protokolant:	Katarzyna Milewska

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2015r.

na rozprawie

sprawy z powództwa K. D. działającej w imieniu małoletniej O. K. i małoletniego J. K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o podwyższenie renty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży VIII Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w G.

z dnia 31 października 2014r. sygn. akt VIII C 487/13

apelację oddala.

Sygn. akt I Ca 14/15

UZASADNIENIE

Małoletni powodowie O. K. i J. K. reprezentowani przez przedstawicielkę ustawową matkę K. D. wnieśli o podwyższenie od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz małoletnich renty ustalonej ugodą zawartą 24 sierpnia 2006 r. w sprawie sygn. akt. I C 107/06 Sądu Rejonowego w Łomży w kwotach po 100 zł miesięcznie do kwot po 500 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich, płatnej na dotychczasowych warunkach, poczynając od dnia doręczenia pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że ugodą zawartą 24 sierpnia 2006 r. w sprawie IC 107/06 Sądu Rejonowego w Łomży pozwany (jego poprzednik prawny (...) S. A. Oddział w Ł.) zobowiązał się do wypłacania na rzecz małoletnich O. i J. K. renty na podstawie art. 446 § 2 k.c. w kwotach po 100,- złotych miesięcznie na rzecz każdego z nich, do 10. dnia każdego miesiąca z góry do rąk ich matki K. P. (obecnie

D.). Od daty ustalenia renty upłynęło ponad 6 lat. W tym okresie znacznie zmalała siła nabywcza pieniądza, a potrzeby małoletnich powodów wzrosły.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany podał, że przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów nie przedstawiła żadnych konkretnych dowodów na uzasadnienie zwiększonych potrzeb małoletnich dzieci. Po śmierci ojca małoletni powodowie uzyskują rentę rodzinną w wysokości netto 728 zł miesięcznie, a A. K. (1) przyczynił się do powstania szkody w wyniku wspólnego spożywania alkoholu z kierowcą przed wypadkiem i podróżowaniem bez zapiętych pasów bezpieczeństwa. Przyczynienie to określone zostało przez pozwanego na poziomie co najmniej 40 % co powoduje, że świadczenie należne powodom winno być zmniejszone.

Wyrokiem z 31 października 2014 roku, sygn. akt VIII C 487/13 Sąd Rejonowy w Łomży VIII Zamiejscowy Wydział Cywilny w G. podwyższył rentę należną od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki O. K., ustaloną ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Łomży 24 sierpnia 2006 r. w sprawie sygnatura akt I C 107/06 z kwoty 100 złotych miesięcznie do kwoty 480 złotych miesięcznie, poczynając od 12.11.2013 r. (pkt 1); podwyższył rentę należną od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda J. K., ustaloną ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Łomży 24 sierpnia 2006 r. w sprawie sygnatura akt I C 107/06 z kwoty 100 złotych miesięcznie do kwoty 480 złotych miesięcznie, poczynając od 12.11.2013 r. (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3); zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz O. K. i J. K. kwoty po 150 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4); nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Łomży kwotę 180 złotych tytułem zwrotu części nieuiszczonej opłaty sądowej, od której powodowie zostali zwolnieni (pkt 5).

Sąd Rejonowy ustalił, że 29.11.2003 r. na drodze nr (...) pomiędzy miejscowościami W. i Z. gm. Prostki w wypadku komunikacyjnym zginął ojciec małoletnich powodów O. K. i J. A. K.. Sprawcą wypadku był D. G. kierujący wówczas samochodem marki H. (...). A. K. (1) był pasażerem tego pojazdu, przy czym w trakcie jazdy nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa, zaś tuż przed jej rozpoczęciem spożywał alkohol z kierowcą - D. G.. W chwili wypadku pojazd kierowany przez D. G. był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w W. (obecnie (...) S.A. w W.). A. K. (1) był osobą młodą, zdrową, zaradną, wyjeżdżał do pracy zagranicę. Miał w przyszłości otworzyć w Polsce działalność gospodarczą i prowadzić pizzerię. 24 sierpnia 2006 r. (...) S.A. w W. zawarło z przedstawicielką ustawową małoletnich powodów ugodę, na mocy której (...) S.A. w W. zobowiązało się zapłacić rentę uzupełniającą w wysokości po 100 zł na rzecz małoletniej O. K. oraz na rzecz małoletniego J. K. płatną od 1.09.2006 r. do 10. każdego miesiąca z góry do rąk matki K. P. z odsetkami ustawowymi w stosunku rocznym w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek raty. W czasie zawarcia ugody małoletnia O. K. miała niespełna 8 lat, zaś małoletni J. K. 6 lat. Aktualnie O. K. ma 16 lat a J. K. 14 lat. Przez ww. okresie koszty utrzymania małoletnich powodów zasadniczo wzrosły. Małoletnia O. K. jest uczennicą gimnazjum. Powódka leczy się w Poradni Neurologicznej w Ł. oraz Poradni Stomatologicznej w B.. Małoletni J. K. uczęszcza na treningi sportowe zapasów oraz jeździ na płatne obozy sportowe. Przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów otrzymuje rentę rodzinną w wysokości 728,16 zł.

Sąd Rejonowy zważył, że w niniejszej sprawie nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., która uzasadnia zwiększenie renty ustalonej ugodą z 24.08.2006 r., czyli renty obliczonej do potrzeb małoletnich powodów oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego ich ojca. Nie ulega bowiem wątpliwości, że potrzeby małoletnich powodów znacznie wzrosły, co związane jest przede wszystkim z ich dorastaniem. Od zawartej ugody upłynęło już 8 lat. W tym okresie, jak trafnie wskazano w uzasadnieniu pozwu, zmalała siła nabywcza pieniądza, a zdecydowanie wzrosły potrzeby małoletnich powodów. Jednocześnie należy wskazać, że możliwości zarobkowe zmarłego ojca małoletnich powodów były wysokie na tyle, że byłby on aktualnie w stanie pokryć wszelkie koszty utrzymania i wychowania dzieci. Możliwości zarobkowe A. K. (2) nie były ograniczone chorobą lub jego osobowością. Był on osobą zaradną, kreatywną, mającą szereg pomysłów związanych z uzyskiwaniem dochodów. Pracował zagranicą w Niemczech, zajmował się pracami budowlanymi; miał zamiar otworzyć w Polsce pizzerię. Był także przedstawicielem firmy (...), sprowadzał odzież do sprzedaży. W ocenie Sądu, najbardziej właściwym punktem odniesienia winno być wynagrodzenie przeciętne. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w II kwartale 2014 roku wyniosło 3 739,97 zł brutto. Tym samym ojciec małoletnich powodów byłby zobowiązany do płacenia alimentów

na rzecz dzieci po 800 zł miesięcznie. Ustalając ww. kwotę sąd I instancji miał także na uwadze zasadę, iż na obojgu rodzicach spoczywa ciężar obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich dzieci oraz okoliczność, że przedstawicielka ustawowa otrzymuje rentę rodzinną w wysokości 728,16 zł. Jednak ojciec małoletnich powodów przyczynił się do szkody w dwojaki sposób. Po pierwsze spożywał alkohol z kierowcą, następnie wsiadł z nim do samochodu, ponadto nie zapiął pasów bezpieczeństwa. Sąd przyjął, że ojciec małoletnich powodów przyczynił się do powstania szkody w 40%. Po odjęciu zatem przyczynienia się A. K. (1) do wypadku, należało podwyższyć rentę należną od strony pozwanej na rzecz każdego z powodów z kwoty 100 zł do kwoty 480 zł. Odsetki zostały zasądzone od dnia wniesienia pozwu. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. Kosztami procesu sąd obciążył w całości stronę pozwaną wobec uwzględnienia żądania w przeważającej części.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przede wszystkim art.446 § 2 kodeksu cywilnego oraz art. 233 w zw. z art. 232 kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 6 kodeksu cywilnego. Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości; ewentualnie o uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd 1 instancji, o zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację małoletni powodowie wniesli o oddalenie apelacji w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu w całości.

Sąd Okręgowy podzielił w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i dokonaną na ich podstawie ocenę prawną oraz przyjął je za własne.

Przede wszystkim, nie budzi wątpliwości, że renta alimentacyjna z tytułu wypadku drogowego została ustalona w drodze ugody i od tamtego momentu upłynęło już około 7 lat, podczas których małoletni powodowie dorastali, a ich usprawiedliwione potrzeby wzrosły. Sąd Rejonowy prawidłowo zatem uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy spełnione zostały przesłanki zastosowania art. 907 § 2 k.c., jak też przesłanki z art. 135 k.r.io. Zgodnie bowiem z art. 907 § 2 k.c. jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Przesłanką żądania zmiany wysokości lub czasu trwania renty jest istotna zmiana stosunków w stosunku do stanu, w jakim orzekano o rencie. W wypadku renty zasądzonej na podstawie art. 444 § 2 k.c. nowe okoliczności stanowiące podstawę stwierdzenia zmiany stosunków mogą dotyczyć zarówno sfery osobistej uprawnionego do renty lub zobowiązanego z tego tytułu, jak i zjawisk o charakterze obiektywnym. Zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. musi być istotna i taka, której sąd w wyroku lub strony w ugodzie nie przewidziały albo nawet przewidziały, lecz inaczej, o innej treści. Pojęcie "stosunków" jest ujęte w sposób ogólny i nie pozwala dlatego na wyłączenie z nich wszelkich okoliczności, od których zależy wysokość i czas trwania renty odszkodowawczej (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 9 października 2014 roku, sygn. akt I ACa 882/14, LEX nr 1544889). Z kolei, z art. 135 k.r.io. wynika, że zakres obowiązku alimentacyjnego zależy od dwóch czynników: rozmiarów usprawiedliwionych niezaspokojonych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości ich zaspokojenia przez zobowiązanego. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego wyznaczają górny pułap świadczeń alimentacyjnych, nawet gdyby nie zaspokajały one w pełni usprawiedliwionych potrzeb wierzyciela (orzeczenie SN z 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71, Gazeta (...) 1972, nr 9). Przepis ten nie pozwala na wyznaczenie zakresu obowiązku alimentacyjnego wyłącznie na podstawie kwoty aktualnie osiągniętych zarobków, lecz nakazuje czynić to, uwzględniając możliwości zarobkowe zobowiązanego, czyli kwoty, jakie zarabiałby, gdyby owe możliwości wykorzystywał w pełni. Przy ocenie, czy i w jakim rozmiarze, dana osoba może zostać obciążona obowiązkiem alimentacyjnym, istotna jest bowiem nie tyle jej aktualna sytuacja majątkowa i zarobkowa, lecz właśnie

to, jaka ta sytuacja mogłaby być, gdyby wykorzystano wszelkie sposoby na osiągnięcie możliwie wysokiego pułapu zarobków i posiadanego majątku (orzeczenie SN z 9 stycznia 1959 r., III CR 212/58, OSN 1960, nr 2, poz. 48).

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu były możliwości zarobkowe, czy też wysokość osiąganych dochodów tragicznie zmarłego ojca małoletnich powodów. Wskazać przy tym należy, że apelacja strony pozwanej skupia się w zasadzie na polemice z ustaleniami poczynionymi przez sąd I instancji, jednak w swych wywodach nie wykazała ona, że możliwości zarobkowe zmarłego były mniejsze niż to przyjął Sąd Rejonowy. Stąd też, twierdzenia strony apelującej należało uznać za gołosłowne, bowiem ciężar dowodu, o którym mowa w art. 6 k.c. w okresie po wydaniu wyroku przez sąd I instancji i powinność wykazania słuszności stawianych temu orzeczeniu zarzutów spoczywały na apelującym. Przepis art. 6 k.c. wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułę, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza "zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu" jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi "ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu", od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne (za: T. Sokołowski, Komentarz do art. 6 Kodeksu cywilnego, WKP 2012).

Sąd II instancji nie podzielił również pozostałych zarzutów i twierdzeń zawartych w apelacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.